

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ
Fidesz - Magyar Polgári Szövetség
Képviselőcsoportja

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: K/11441.

Érkezett: 2004. SZEPTEMBER 17.

Dr. Szili Katalin
az Országgyűlés Elnöke részére

Írásbeli kérdés

Helyben

„Katasztrófális tüzeset Zalaegerszegen” címmel a házszabály 91.§-a alapján kérdést kívánok benyújtani Dr. Lamperth Mónika belügyminiszter asszonyhoz. A kérdésre a választ írásban kérem.

Tisztelt Miniszter Asszony!

A Goldsun Rt. zalaegerszegi hűtőházánál 2004. augusztus 24-én 5-ös kiemelt fokozatú tüzeset történt. A tüzeset következtében elsősorban az ammónia és a jelentős mennyiségű, a cégvezetés közlése szerint 9.478 tonna növényi és állati eredetű szerves anyag jelenléte miatt a lakosság is veszélyhelyzetbe kerülhetett volna, ezért a Helyi Védelmi Bizottság haladéktalanul megkezdte működését, koordinálva a katasztrófa-elhárításban közreműködő szervezeteket.

A kárelhárítás és mentesítés keretében több súlyos probléma kezelését is biztosítani kellett:

- Az oltás, annak ellenére, hogy jelentős személyi és technikai erők lettek bevetve, részben az épület közepéhez való hozzáférés lehetetlensége miatt 9 napig elhúzódott. Az eszközökben, védőfelszerelésekben a jelentős igénybevétel nagymértékű elhasználódást és kárt okozott. Az oltás során 14.000 m³ oltóvíz került felhasználásra, emellett a telepen belül nyomócsőtörés is történt.

- Az oltást nehezítette, és a környezetet veszélyeztette, hogy vízmentes ammóniából 16 tonnát tároltak az üzemben. Az ammónia mellett a szigetelő anyagként használt poliuretánhab égésekor maró gázok, gőzök szabadultak fel. A keletkező veszélyes anyagok tekintetében a hidrogén-cianid, a nitrogén-cianid, a hidrogén-fluorid, a fluorsav, nitrogén-oxid, foszfor-oxid, széndioxid és a szénmonoxid, ami az égés során keletkezik. A lakosság veszélyeztetettsége szükségessé tette a Zala Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság és a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség mérőlaboratóriumának telepítését, és a folyamatos méréseket.

- Komoly problémát jelentett az a csapadékelvezető rendszerbe került oltóvíz, ami a fenti szennyező anyagokat tartalmazta, és amelyet nem tudtak a telepen felfogni. Ez egyenesen ment a városi csatornarendszerbe, majd a szennyvíztelepre, ami veszélyt jelenthet a szennyvíztisztító mű biológiájára, és ezáltal a településre. A szennyvíztelep többletterhelése megnövelte a szennyvízelvezetési és tisztítási költségeket, növekedett a villamosenergia- és vegyszerfelhasználás, várhatóan szennyvízbírság és környezetterhelési díjfizetési kötelezettség is keletkezik, amely a Zalavíz Rt-t terheli.

- Az oltóvíznek a csapadékvíz-csatornarendszerbe kerülő része a felszíni vízfolyásokat, így a Zala folyót károsította. Ennek mérséklésére a Nyugat-Dunántúli Környezetvédelmi és

Vízügyi Igazgatóság tett intézkedéseket a csapadékvíz-csatorna lezárásával, mérések végzésével. Az Igazgatóság I. fokú vízvédelmi készülséget rendelt el.

- Az oltással párhuzamosan kellett megoldania a legnagyobb problémát, a károsodott élelmiszerek elszállítását és ártalmatlanítását a közegészségügyi és járványügyi katasztrófa elkerülése érdekében.

2004. szeptember 8. 8.00 órai adatok szerint a Szatev szikszói égetőjébe 805 tonna nem keveredett élelmiszermaradvány került elvitelre, ide a szállítás befejeződött. A zalaegerszegi depóniára a Zala-Depó Kft. által 5610 tonna törmelékkal keveredett anyag és 693 tonna zúzalék a szállításhoz kiépített ideiglenes út visszabontásából, illetve kohóba szállításra 1048 tonna tömörített fémhulladék került elszállításra. A bontási munkák még folynak.

Tekintettel arra, hogy a hulladék elhelyezése az égető kapacitás szűkössége miatt csak helyi elhelyezéssel történhetett meg, a zalaegerszegi depónia befogadóképessége, és működési időtartam is lerövidült ezáltal. Egyértelmű az Önkormányzat ebből származó közvetett kára. Kiemelendő, hogy a lerakás a helyi szemételepen csak az országos főhatóságok jóváhagyása és eseti engedélye alapján történhetett meg a járványveszély elkerülése érdekében, ami a normatív jogszabályokkal nincs összhangban.

Az oltás és a szállítás befejezésével megtörtént a telep letakarítása a Városgazdálkodási Kft. részéről, valamint a fertőtlenítés a Zala Megyei Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Állomás illetve a Zala Megyei és a Zalaegerszegi Városi Tisztiorvosi Szolgálat közreműködésével.

Megállapítható, hogy fenti intézkedések Zalaegerszeg és a környező települések lakosságának védelmét szolgálták, mivel a probléma nem megfelelő kezelése következtében katasztrófa-helyzet megállapítására került volna sor, ami maga után vonhatta volna a lakosság kitelepítését, és jelentős gazdasági, járványügyi és közlekedési korlátozások bevezetését. Mindezek hatása és a végrehajtás költségei nagyságrenddel súlyosabb károkat okoztak volna.

Tekintettel arra, hogy egyedi minősítésű, kiemelt eset történt, amelynek elhárítási költségei is jelentősek, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata a Zala Megyei Területfejlesztési Tanácshoz 148.048.506 Ft összegre vis maior támogatási igényt nyújtott be, tekintettel arra, hogy az önkormányzat költségvetése a felmerült védelmi többletköltségekre nem nyújt fedezetet.

A kárfelszámolás lezárultával a Helyi Védelmi Bizottság összegezte azokat a tapasztalatait, amelyek a jövőre nézve, hasonló jellegű ipari katasztrófa esetére központi intézkedések megtételét tennék indokolttá. Ezek alapján a következő javaslatokat, felvetéseket teszem:

1./ Bővítsék Magyarország veszélyes hulladék égető kapacitását, mivel a jelenlegi állapot szerint ilyen nagy tömegű szerves anyag megsemmisítése hetekig, de akár hónapokig eltartott volna. A hulladékmegsemmisítőket indokolt lenne iparvágánnyal is ellátni, a vasúti szállítás lehetővé tétele érdekében.

2./ Nincs az országban olyan műszaki egység, amely hasonló esetekre azonnal mozgósítható, és megfelelő speciális gépekkel, felszerelésekkel és felkészült személyzettel rendelkezne. A megfelelő készenlét elérésére lehetőségként merül fel regionális együttműködési megállapodásokkal ilyen egység vagy egységek felállítása, illetve a vállalkozói szféra bevonása a gépek és a kezelő személyzet polgári védelmi beosztásával és kirendelésével. Azokat a vállalkozásokat, amelyek vállalják a célgépeik folyamatos készenlétét, indokolt lenne kamatmentes vagy alacsony kamatozású hitelekkel is ösztönözni a fejlesztésekre.

3./ A kárelhárítási költségek fedezetére, illetve megelőzésére indokolt lenne katasztrófa alap létrehozása, szinte azonnali lehívási lehetőséggel. Figyelembe kell venni, hogy közreműködnek olyan kisvállalkozások is, amelyek számára nem fogadható el, hogy hónapok vagy évek múlva jussanak hozzá az elvégzett munkájuk akár több tízmillió forint összegű ellenértékéhez, amely a tulajdonost vagy az államot terheli. Ilyen helyzet a vállalkozások létének biztonságát, fennmaradását kérdőjelezi meg, és adott esetben olyan személyeket sújt,

akik nehéz, veszélyes körülmények között vállalták a katasztrófa felszámolásában való részvételt.

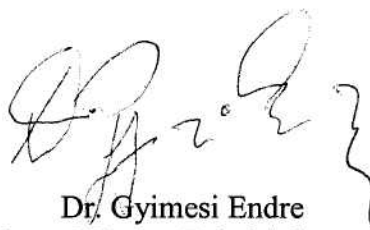
A hűtőházi tüzeset felhívta a figyelmet arra, hogy hasonló esetek komplex kezelést igényelnek, számos szervezet közreműködésével. Szerencsére ez az együttműködés kisebb problémáktól eltekintve zökkenőmentesen történt meg, amit a káresemény hatékony felszámolása bizonyít. A jövőre nézve a továbblépés azonban mindenképpen szükséges, hiszen jelentős hiányosságok is vannak a katasztrófák kezelése terén.

Tisztelt Miniszter Asszony!

Kérem a fenti - mindannyiunk számára nagyon fontos és tanulságos - tájékoztatóból a szaktálcát érintő kérdések megválaszolását.

Válaszát várva, tisztelettel:

Zalaegerszeg, 2004. szeptember 17.

Dr. Gyimesi Endre
Fidesz - Magyar Polgári Szövetség